

(S)Právně na vodu

Vojtěch Žižka

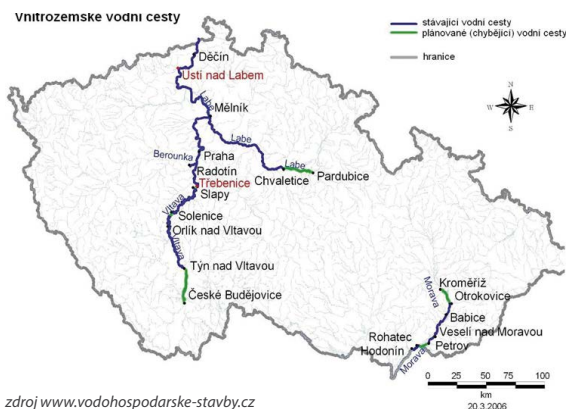
U skautingu mě drží možnost předat mladším něco, co v budoucnu jistě využiji. V současnosti tedy vedu divčí oddíl vodních skautek, což je pro mě výzva.

Že na vodu jezdí jen vodáci? Ba ne, vodácké akce často patří i k programům suchozemských táborů. Pojďme si před tábory připomenout drobnosti týkající se vodáckých akcí, které mohou mít vliv na jejich přípravu a měl by je znát nejen každý vedoucí, ale i rádcí/kormidelníci družinek, zvláště pokud mají na starosti nějaký program spojený s vodou.

Začneme definicí „vodácká akce“. Ve zkratce jde o akci na vodě, které se účastní **neplnoletí účastníci** a jsou použita *malá plavidla* – plavidla s délkou pod 20 m s maximálním počtem 12 osob. Plavba na kánoji, raftu či pramici s dětmi sem patří. Naopak cesta parníkem anebo výprava samotných dospělých už ne.

Větší vodáckou akcí (např. putovní tábor) musí odsouhlasit rada střediska. Jde-li o menší akci nebo denní program na táboře, stačí pouze rozhodnutí vedoucího oddílu nebo tábora. Vždy je jmenován odpovědný vedoucí akce. Ten musí být vždy plnoletý. Nemá-li složenou **vůdcovskou zkoušku**, neměl by se vydávat s oddílem do vzdálenosti větší než 100 m od břehu na klidné vodě, a na proudící vodu s přejemi. V praxi je ve vzdálenosti větší než 25 m prakticky nemožná pomoc či účinný zásah ze břehu a nebezpečným faktorem začne být i vítr. Neškolený vedoucí také může snadno nebezpečný válec zaměnit za neškodnou peřej nebo chybně vyhodnotit obtížnost jezu. U držitele vůdcovské zkoušky se očekává, že dokáže odhadnout všechna nebezpečí včetně rozsahu svých znalostí a dovedností, a tak záleží na něm, do jak obtížného vodáckého terénu se pustí. Proto je doporučováno, aby měl vedoucí vodácké akce i některou z vodáckých zkoušek (např. zkouška vodáckého minima, instruktor vodní turistiky, cvičitel vodní turistiky, kapitán vodních skautů) nebo si přizval poradce s vodáckou kvalifikací. Jednoznačně je doporučeno, aby na vodáckých putovních táborech byl absolvent kapitánské zkoušky, protože ta jako jediná z vodáckých kvalifikací dokáže začlenit vodáckou sportovní přípravu do skautingu.

Na všech akcích je potřeba mít dostatek účastníků schopných záchrany. Ti by na proudící vodě měli jezdit na začátku a na konci skupiny lodí. Při plánování akce či denního programu je třeba zvážit schopnosti své a schopnosti účastníků vzhledem k trase a počasí.

zdroj www.vodohospodarske-stavby.cz

Pro bezpečnost je důležitá vhodná obuv. Ta musí chránit proti poranění např. střepelem, nakopnutí o okolní předměty, zároveň nesmí klouzat a spadnout z nohy – proto nevyhoví sandály ani crocsy, ideální jsou kecky s krytou špičkou.

Dalším bezpečnostním prvkem jsou plovací vesty. Ty mají povinně všichni účastníci do 18 let a neplavci kvůli vlastní bezpečnosti i všichni dospělí plavci kvůli případné záchraně lidí i materiálu. Vedoucí akce může na svoji odpovědnost omezit použití vest (tedy povolit jejich sundání) na plavbě spojené s koupáním nebo na mělké a klidné vodě.

Používané vesty musí být certifikované s potvrzením o shodě při použití pro vodácký sport, (minimální vztlaková síla je 5 % a doporučena 10 % hmotnosti člověka). To splňují běžně prodávané vesty, nesplňují však požadavky pro neplavce na divoké vodě, proto s neplavci nelze jezdit na vodě s přejemi. Z bezpečnostních důvodů nelze použít vesty nafukovací (vzhledem k možnosti jejich poškození či vypuštění) a plněné pěnovým polystyrenem (věkem rychle ztrácejí vztlak). Helmy jsou doporučeny pro každého na proudící vodě a povinné pro zavřené lodě a od obtížnosti WW II.

Budeme-li plout v místech, kde je běžná lodní doprava, je třeba řídit se dalšími ustanoveními Pravidel plavebního

provozu. Důležité je dodržet vyznačené zákazy, nekřížit směr plavby velkých lodí ve vzdálenosti menší než dvojnásobek jejich délky a zachovávat od nich dostatečnou vzdálenost, aby nedošlo k ohrožení vlnobitím či sáním. Od koupajících se osob je třeba držet vzdálenost alespoň 3 m a plout tak, abychom nebyli mezi plavcem a nejbližším břehem.

Na našich plavidlech také podle předpisů nesmí chybět nádoba na vylévání vody, vyvazovací lano delší než 5 m a min. jedno pádlo (není-li plavidlo vybavené vesly). Je třeba mít ochranné pomůcky v závislosti na obtížnosti vody, od WW II jde navíc o házečí pytlík, píšťalku, nůž a lékárnu. Lodě musí být zajištěné proti úplnému potopení. Loď pod vodou, nehledě na její ztrátu, může ohrozit posádku a další plavidla. Bagáž má být ukotvena tak, aby při převržení nikoho neohrozila. Velkým rizikem mohou být i volně plující lana, která se pod vodou snadno zachytí o další předměty, případně se do nich zamotají lidé. Shrnutí toho nejdůležitějšího je možné nalézt ve Směrnici pro vodácké akce VRJ.

Předchozí text je velmi stručný, větší část problematiky má v gesci Hlavní kapitanát vodních skautů, který výše uvedené požadavky pro oddíly VS ještě rozšiřuje tak, aby se při pravidelných akcích na vodě maximální měrou předcházelo nehodám. Pro zájemce o plavbu

foto archiv autora

na frekventovaných místech, o plachtění či používání lodních motorů doporučujeme podrobný výťah všech souvisejících právních předpisů, který je k dispozici např. na stránkách HKVS <http://vodni.skauting.cz/materialy-ke-studiu>.

Část tabulky vodáckých obtížností, použitelná pro tábory

označení	vhodné pro	charakteristika	vhodná plavidla	vybavení
ZW	Začátečníky	Klidná voda, netvoří se vlny, za překážkami se mohou tvořit zpětné proudy	veslice, otevřené kanoe, pramice	Plovací vesta
WW I	Mírně pokročilé	Lehké peřeje nebo meandry (zákruty řeky)	otevřená kanoe, sportovní pramice	Plovací vesta
WW II	Zkušené	mírně těžké peřeje, praktická hranice sjízdnosti pro otevřenou loď	kajak, (polo)uzavřená kanoe, malé nafukovací lodě	plovací vesta, přilba, házečí pytlík, píšťalka, nůž, zdravotnické vybavení
WW III	Sehrané posádky	těžké peřeje s vysokými nepravidelnými vlnami, obtížná rozhraní, malé válce, nelze vždy snadno určit optimální trasu	zavřené lodě, samovylévací nafukovací kajaky nebo kanoe, malé rafty	plovací vesta, přilba, házečí pytlík, píšťalka, nůž, karabina, lano, smyčky, zdravotnické vybavení